

Специалност „Урбанизъм“ в УАСГ:

Богати възможности за професионална реализация и развитие

Екип от кат. „Градоустройство“, АФ на УАСГ
Ръководител-проект:
 доц. д-р арх Милена Ташева-Петрова
Екип: проф. д-р арх. Александър Александров, доц. д-р арх. Елена Димитрова, доц. д-р арх. Ясен Кьосев, доц. д-р Александър Цветков, ас. урб. Ангел Буров и д-р урб. Ирина Мутафчийска

Специалност „Урбанизъм“ в Архитектурния факултет на УАСГ е създадена в отговор на огромния дефицит на кадри в областта на пространственото стратегическо планиране, устройството на територията и регионалното и градското управление.

Първите студенти са приети в специалност „Урбанизъм“ през 2002 г., а

първите бакалаври са се дипломирали през 2006 г.

В периода 2006 - 2015 г. в образователно-квалификационната степен (ОКС) бакалавър по урбанизъм са се дипломирали общо девет випуска, а в ОКС магистър – осем. Завършилите са общо 212 души, като 116 от тях след това успешно са завършили и магистърската програма по урбанизъм. Благодарение на добрите връзки между преподавателите от катедра „Градоустройство“ и дипломираните се урбанисти катедрата наблюдава тяхното професионално развитие и реализацията им в различните сектори. В частния сектор до момента са били ангажирани около 70 души, в публичния – около 40, а в неправителствения – 2. Разпределението на наетите в публичния сектор след завършване на университета към момента е както следва: държавна администрация – 1, МРРБ (вкл. УО на ОПРР) – 5, МЗХ – 1, МОСВ – 1, МФ – 1, МК – 1, АПИ – 2, НИНКН – 1, АГКК – 1, ДНСК – 1, Областни администрации – 1, НАГ – 9, ОП Софпроект - 2, общински администрации в страната – 12, районни администрации към Столичната община – 4,

НЦТР – 8. Един колега работи като урбанист в публичния сектор в чужбина. В УАСГ като преподаватели са работили и работят петима урбанисти, а докторанти са били и в момента са 11 колеги, от които вече двама с успешно защитена научна и образователна степен „доктор“.

За по-пълно проследяване на възможностите за реализация на урбанистите, както и за установяване на потребностите от такива кадри на трудовия пазар в България и в Европа катедра „Градоустройство“ при АФ на УАСГ проведе анкетно проучване сред бивши студенти, дипломирали се в бакалавърската и магистърската програма по „Урбанизъм“ в периода 2006 - 2014 г.

В проучването, проведено в рамките на изследователски проект „Оптимизиране на капацитета за пространствено планиране в България“

включиха 98 възпитаници на УАСГ, завършили една от двете или и двете степени – бакалавър и магистър.

Сред урбанистите има представители във всички изброени категории месторабота и сектори. С най-голям дял са работещите в проектантски фирми в частния сектор – 43.8%, следвани от общинските служители – 20.8%. Около една десета от анкетираните са държавни служители, а повече от 8% са в сферата на висшето образование и изследванията. Двама от отговорилите са заети в неправителствения сектор. Едва 7.3% са неработещите.

Широкият кръг от възможности за реализация

на дипломираните се в специалност урбанизъм при УАСГ кадри се очертава от отговорите на въпроса за приноса на урбанистите в проекти и задачи, разработвани от организацията/фирмата, в която работят. Отговорилите на този въпрос са 92-ма души, което представлява 93.9% от всички анкетираните. Предвид възможността да се даде повече от един отговор,

Принос в проекти	Отговори
	Брой
Принос в проекти, свързани със стратегическо планиране - изготвяне на стратегии.	24
Принос в проекти, свързани със стратегическо планиране - разработване на управленски инструменти	15
Принос в проекти, свързани със стратегическо планиране - изработване на урбанистични стратегии и концепции	35
Принос в проекти, свързани с проектиране - разработване на устройствени схеми и ОУП	38
Принос в проекти, свързани с проектиране - разработване на ПУП и предпроектни проучвания	44
Принос в проекти, свързани с проектиране - обемно-пространствени проучвания и разработване на архитектурни проекти	27
Принос в проекти, свързани с проектиране - вещно- правна проблематика	12
Принос в проекти, свързани с комуникация - работа в интердисциплинарни екипи	33
Принос в проекти, свързани с комуникация - работа като медиатор	12
Принос в проекти, свързани с комуникация - работа в интеркултурна среда	13
Принос в проекти, свързани с комуникация - представяне и защита на урбанистични проекти	25
Принос в проекти, свързани с ползване на съвременни информационни и компютърни технологии в устройственото планиране	38
Принос в управление на проекти	26
Общо	342

общо събраните отговори са 342, а всеки отговорил урбанист е работил средно в повече от 3 вида професионални сфери. Най-голям е дялът на проектите, свързани с подробното устройствено проектиране – това са 12.9% от всички отбелязани проекти. По тях са работили 44 урбанисти, което представлява 47.8% относителен дял от всички отговорили на въпроса. Следват проекти, свързани с изработване на общи устройствени планове и проекти, изискващи използване на съвременни информационни и компютърни технологии в устройственото планиране – 11.1%.

Както се вижда от приложената таблица, във всички предложени в анкетата професионални сфери има представители на завършилите урбанисти. Следва да се отбележи, че няма поле, в което да са работили по-малко от 12 души, което представлява 13% от всички анкетираните.

Разпределението на отговорите на тези въпроси показва, че дипломираните в специалност „Урбанизъм“ имат

широко поле на професионална изява

като пред тях се разкриват различни възможности за работа. Разнообразието в настоящата и

последната месторабота, адаптивността по отношение на трудовата заетост, големият брой професионални сфери, в които урбанистите имат принос, показва убедително, че завършилите специалността „Урбанизъм“ успешно се интегрират в националния пазар на труда. Дори онези 30 души от анкетираните колеги, които никога не са работили като урбанисти, споделят, че са имали принос в проекти в описаните професионални области. Тези резултати доказват, че, по-кривайки едно по-широко поле на научни и практически области, учебната програма по урбанизъм успешно работи и генерира устойчиви специализирани и общовалидни знания и умения.

Оценката на реалните възможности за професионална реализация на урбанистите у нас към настоящия момент е положителна. На въпроса „Съществуват ли според вас реални възможности за професионална реализация на урбанистите у нас в настоящия момент“ 40% от анкетираните са отговорили с „да“, други 27% са отговорили с „да“ и са посочили определени условия, а 8% очакват положението да се промени в следващите 5 години.

На този въпрос в анке-

тата е предоставена възможност респондентите да развият своите отговори и по-голямата част от анкетираните са дали положителна оценка на възможността да се реализират професионално като урбанисти, като са посочили няколко основни фактора, от които основно зависи успешната реализация. Някои са поставили на първо място личните качества и нагласи на урбаниста, кандидат за работа или работещ, като ключов фактор за успех. Те акцентират и върху предприемаческите умения и нагласи, както и върху преносимите умения, чрез които постигат успех и в други сфери.

Друга група колеги обръщат внимание на

значимостта на външните фактори за професията урбанист

като се фокусират върху необходимостта от утвърждаване на професията и изграждане на положителен имидж сред широката общественост. Други обвързват възможността за реализация с наличието на публично финансиране, насочено към научни изследвания и анализи, регионално и пространствено планиране.

Трета група колеги са на мнение, че реалните възможности за успеш-

на реализация у нас като урбанисти са малко. Изтъкват, че в основата на това обстоятелство стоят комплексни причини като непознаване на широката спектъра от компетенции на урбанистите от работодателите, наличие на неволяна конкуренция от специалисти в несвързани с приложната сфера на урбанизма специалности, ниско ниво на заплащане, по-широки възможности за реализация в чужбина.

За да се изследват

нагласите и представите на анкетираните

по отношение на професията урбанист е включен въпросът „Професията урбанист съответства ли на Вашите предварителни представи за нея“. От всички анкетираните на този въпрос са отговорили 85 урбанисти, като за около 82% от тях тя съответства: 18 души (21.2% от отговорилите) са категорични, че професията напълно съответства на техните представи, а за 52 урбанисти (61.2%) представата им е отчасти оправдана. Малка част (8 колеги) не са могли да преценят, а само за 7 от респондентите предварителните представи за професията урбанист не отговарят на установените вследствие характеристиките.

От попълнените анкети 85 са отговорили на въпроса на какъв вид договор работят и към момента на провеждане на изследването 66.3% от отговорилите работят на трудов договор, 13.3% на граждански, а 9.6% са самоосигуряващи се. Шестима от тях са посочили, че притежават удостоверение за пълна проектантска правоспособност, четирима – ограничена, а по-голямата част, или 73 души, не притежават проектантска правоспособност.

За заключение от резултатите на анкетата е цитирано мнение на един от респондентите: „Активно работя по специалността от 5 години и не спирам да осъзнавам колко подготвена съм заради моето образование точно в тази специалност.“